

За добросъвестността и нейното значение при ползване на обекти на авторското право

For Good Faith and Its Significance in Use of Copy-Right Objects

Траян Косев¹

SUMMARY

The analysis examines the good faith in using copyright objects in cases where such use is not lawful. It has considered the Good faith in general highlighting its importance in different branches of law and especially in the intellectual property. We have given some examples from the practice in the aim to show the character of liability for copyright infringement. Some law-making trends in Bulgaria, the European Union and in other countries have been analysed. One of the main points of the study discusses whether the protection of copyright holders does not unjustly infringe the rights of good faith users, especially when the latter are consumers. Finally, we compare the copyrights of the owner and the rights of the good faith users.

¹ Траян Косев е докторант в катедра „Частноправни науки“, e-mail: t.kosev@kgk.bg; Trayan Kosev is a PhD student at the Department of Private Law, e-mail: t.kosev@kgk.bg

KEY WORDS

Good Faith; Copyright; Use of Copyright Objects; Good Faith in the Intellectual Property; Good Faith User; Platforms; Digital Society; Infringed Copyright

С развитието на правото добросъвестността не губи своето значение, а напротив, оформя се като критерий, отправна точка за определени правомерни действия. Проявлението на добросъвестността се среща във всички правни отрасли и в частност, в областта на интелектуалната собственост. Следва да се подчертае обаче, че добросъвестността изглежда не оказва влияние върху носенето на отговорност за ползването на обекти на авторско право. Особеният вид обективна отговорност, който всъщност представлява неправомерното ползване на обекти на авторското право, ограничава значението на субективното отношение на ползвателя, извършващ нарушение. Настоящият доклад не изчерпва изследването за добросъвестността, а разглежда нейното проявление в областта на интелектуалната собственост и най-вече в областта на авторското право. Основният въпрос при прегледа на отговорността за нарушения на авторски права чрез неправомерното им използване е за прилагането на критерия на добросъвестното ползване, погодно и на други правни отрасли. Отговорът му зависи от комплексната преценка в каква степен и кога ще бъдат нарушени правата на носителите на авторско право. Тук се прави преглед на действащата нормативна уредба и се съпоставят правата на търговците и потребителите от една страна, с тези на авторите и носителите на авторско право, от друга. Тенденцията е добросъвестността да има все по-малко значение при определяне на отговорността, щом се отнася до нерегламентирано ползване на обекти на авторско право и съответно се поставя въпросът дали защитата, която се дава на носителите на авторски права, не е прекомерна и дали не оцелява несправедливо търговците и най-вече потребителите.

1. Добросъвестността е залегнала дълбоко в правните системи на всички държави. Още от древността, понятието добросъвестност е неизменно свързано с други основни разбирания, които постепенно са се превърнали в принципи на правото – справедливост, равнопоставеност и пр. Добросъвестното поведение е обособено като правило за поведение още преди да има каквато и да е кодификация, даваща израз на позитивното право. С други думи, добросъвестното поведение, винаги се е смятало за правилното поведение, а добросъвестността сама по себе си е била отправна точка за всички правни субекти.

В днешно време законотворческата дейност на държавите, както и развитието на правната наука и правото като цяло, са поставили добросъвестността на високо място в правните системи, като са отредили на добросъвестността ролята на основен принцип в правото². И ако правната норма (едно правило за поведение) дава отговор на въпроса „*Какво*“, то правният принцип дава отговор на въпроса „*Защо*“³. Възвисяването на добросъвестността като принцип, е възприето от почти всички правни системи, такъв е случаят и в Англия, Германия и Франция⁴.

2. Макар да са правени редица опити, да се предобрази точна дефиниция на понятието „добросъвестност“, подобно еднозначно разбиране не е намерило своето място в нормативни актове или в доктрината⁵. Това в известна степен е така, защото добросъвестността е използвана като критерий за поведение в различните направления на правото – вещно право, облигационно право, международно публично право, потребителско право и т.н. Този критерий в същността си е еднакъв, но в различните ситуации, пречупени

² J. O'Connor. *Good Faith in English Law*. Aldershot, Dartmouth, 1990, p. 122.

³ G. Fitzmaurice. The General Principles of International Law considered from the Standpoint of the Rule of Law. *Collected Courses of the Hague Academy of International Law*, p. 92. [online] http://dx.doi.org/10.1163/1875-8096_pplrdc_A9789028612921_01 First published online: 1957, [accesses 12 July 2022].

⁴ S. Reinhold. Good Faith in International Law. *UCL Journal of Law and Jurisprudence*, 2013, pp. 42 – 43.

⁵ W. Tetley. Good Faith in Contract: Particularly in the Contracts of Arbitration and Chartering. *Journal of Maritime Law and Commerce*, 35 (4) (2004), p. 561, 563.

през призмата на съответните правни отрасли, оценъчният процес и обективно търсените действия/ бездействия, водещи до резултат окачествяван като добросъвестно поведение, той винаги е различен. Така например във вещното право, побечето гържави, включително България, са обособили института на придобивната давност. Тя от своя страна бива различна в зависимост от това дали се касае за добросъвестно или недобросъвестно давностно владение⁶. В тази хипотеза под „добросъвестност“ ще се разбира най-общо незнанието на приобретателя за определени обстоятелства⁷. В други случаи, като при института на преддоговорната отговорност⁸, добросъвестното поведение ще се изразява във взаимното обезпечаване на сигурност и добронамереност и липсата на действия за сметка на чуждия интерес, както и възползване от обстоятелството, че другата страна разполага с невярна информация⁹. Във всеки случай добросъвестността винаги е била и продължава да бъде основно мерило, изходна позиция, своеобразен критерий за оценка. Във всеки отделен случай, дали определено поведение е добросъвестно се преценява отделно. Не би било погрешно да се твърди, че в почти всеки правен отрасъл, добросъвестността намира своето място и играе важна роля при разграничаване на правомерно от неправомерно поведение. Това обаче не би могло в пълна степен да бъде споделено, що се отнася до някои нематериални блага и по-конкретно до авторските и сродните права.

3. Интелектуалната собственост също познава института на добросъвестността. В областта на марките например, чл. 12, ал. 5 от Закона за марките и географските означения гласи:

⁶ Закон за собствеността, Обн., ДВ, бр. 92 от 16.11.1951 г., чл. 78, 79, 80; Гражданский кодекс Российской Федерации, Россия, п. 3, гл. 20; Code Civil, France, art. 2274.

⁷ Д. Недев. Добросъвестността във вещното право – сравнително правни бележки. *Актуални проблеми на правното регулиране на бизнеса*. ИК – УНСС, 2019, с. 235 – 245.

⁸ Закон за задълженията и договорите, обн., ДВ, бр. 275 от 22 ноември 1950 г., чл. 12.

⁹ Решение № 17 от 08.03.2013 г. по тълг. г. № 829/2012 г. на Върховен касационен съд.

„При опозиция, подадена от действителния притежател на марка, не се регистрира марка, когато заявителят е действал недобросъвестно при подаване на заявката, което е установено с влязло в сила съдебно решение“¹⁰.

Сходно разрешение са намерили повечето държави, независимо дали са имплементирали такава разпоредба в закон, засягащ уредбата на индустриална собственост, или се позовават на императивна норма засягаща добросъвестно поведение. В областта на марките не се поставя точно определено изискване за добросъвестност или по-конкретно за недобросъвестност. Дали при подаването на заявката заявителят е действал добросъвестно, или не ще зависи от конкретните факти за конкретния казус. Например недобросъвестно ще бъде поведение, при което заявителят на марка е знаел, че марката, върху която се търси закрила, всъщност представлява търговски знак, който се използва за означаване на стоки и услуги от трето лице¹¹. По тези въпроси за добросъвестността, Съдът на Европейския съюз вече е разяснил, че следва да се установи и особено намерение за увреждане или извличане за облага, за да бъде установено недобросъвестното поведение¹². В патентното право добросъвестността също има своята роля – така например: **„Лице, което до датата на подаване на заявката за патент добросъвестно е използвало изобретението или е извършило необходимата подготовка за използването му, може да продължи да използва изобретението и след тази дата в същия обем“¹³.** С други думи, добросъвестността намира своето широко приложение както по отношение на марките, така и по отношение на патентите и полезните модели. Що

¹⁰ Закон за марките и географските означения, обн., ДВ, бр. 98 от 13.12.2019 г., чл. 12, ал. 5.

¹¹ Решение № 261256 от 19.08.2021 г. по т. г. № 1314 / 2019 г. на ТО VI-6 състав на Софийски градски съд;

¹² Case C-529/07 Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli AG v Franz Hauswirth GmbH. Reference for a preliminary ruling: Oberster Gerichtshof – Austria.

¹³ Закон за патентите и регистрацията на полезните модели, обн., ДВ, бр. 27 от 02.04.1993 г., чл. 21.

се отнася до авторските права нещата се различават графично.

4. След възникването на обекта на авторско право, т.е. създаването на произведение, то следва своя собствен път. Както гържавите от континенталноправната система, така и гържавите от системата на общото право имат в сравнително голяма степен сходство в предоставените критерии, служещи за определяне на обект на авторско право¹⁴. Сравнително улесненият достъп до произведения на авторското право създава възможност за тяхното използване, било то регламентирано или нерегламентирано, като се преодоляват териториалните ограничения на различните гържави. По този начин наличието на международен елемент по отношение на използването на авторски права вече не е изключение, а се превръща в реалност, с която правото трябва да се съобразява. Въпреки това не би било погрешно да се твърди, че в известна степен авторското право запазва своя териториален характер и се регулира преди всичко от отделните национални законодателства¹⁵. След възникването си едно произведение, може да бъде използвано, а това може да бъде правомерно или неправомерно в зависимост от обективни критерии, при които добросъвестността не е поставена като измерител.

5. Съдържанието на понятието „ползване“ на обект на авторско право е широко¹⁶. В зависимост от това какъв точно е видът, обектът, правомощията, включени в правото на ползване, могат да бъдат различни. Така например едно музикалното произведение може да бъде публично изпълнявано, разпространявано и др. Една компютърната програма може да бъде зареждана и изобразяване на екран и др. Когато се касае за ползване на произведения на авторското право, основното правило е, че неговият носител на авторско право

¹⁴ Вж. Закон за авторското право, действащ на територията на Германия, чл. 2, ал. 2; Закон за авторското право, действащ на територията на Италия, чл. 1; BSA v. Ministerstvo kultury, дело № C-393/09 от 22.12.2010 г. на Съда на Европейския съюз.

¹⁵ P. Goldstein, Hugenholtz, Bernt P. *International Copyright, Principles, Law and Practice*. 4th ed. Oxford, OUP, 2019, p. 8.

¹⁶ Г. Саракинов. *Авторско право и сродните му права в Република България*. СИБИ, 2013, с. 95.

може да отстъпва правото на ползване на произведението. В търговския оборот често отстъпването на определено право става с договор, при който се рамкира ползването, срокът, територията и други фактори. Разбира се, от това правило съществуват изключения. Конвенцията за закрила на литературните и художествени произведения („**Бернската конвенция**“), която е ратифицирана от България и още 178 държави, позволява свободното използване на произведения, без разрешението на носителя на авторски права¹⁷. Този подход е възприет в националните законодателства на повечето държави. В българския ЗАПСП също се дава възможност за свободното използване на произведения, без разрешения на автора, като се различават два вида такова ползване – (i) без заплащане на възнаграждение и (ii) със заплащане на компенсационно възнаграждение¹⁸. Така Законът, подобно на Бернската конвенция, регламентира точно определени условия, при които е възможно свободното използване на произведения на авторското право. Ситуацията е сходна в други национални законодателства¹⁹. Самият чл. 9, ал. 2 от Бернската конвенция гласи: **„Законодателствата на страните от Съюза могат да разрешат възпроизвеждането на такива произведения в някои специални случаи, при условие че това възпроизвеждане не противоречи на нормалното използване на произведението и не уврежда неоправдано законните интереси на автора“**²⁰. Оттук следва да се направи един важен извод относно добросъвестността и авторските права. Очевидно е, че характерът на авторското право изисква много прецизно и детайлно определяне на всяка една възможна хипотеза, при която определено произведение се ползва без разрешението на автора/носителя на авторски права. Това е така, защото такъв разграничи-

¹⁷ Конвенцията за закрила на литературните и художествени произведения, чл. 10 – чл. 10bis, Ратифицирана с Указ № 1389 на Държавния съвет от 29.06.1974 г. – ДВ, бр. 53 от 6.07.1974 г.

¹⁸ Закон за авторското право и сродните му права, обн., ДВ, бр. 56 от 29 юни 1993 г., чл. 23 – 26.

¹⁹ Goldstein (2019), pp. 357 – 359.

²⁰ Бернска конвенция, чл. 9, ал. 2.

телен критерии като добросъвестно поведение би бил прекалено широк и не би могъл да изпълнява функция, която да осигурява необходимата закрила на носителите на авторско право. Следователно свободното използване на произведения на авторското право ще е правомерно единствено ако са спазени разпоредбите на ЗАПСП, без значение дали ползването е добросъвестно, или не. Тук е моментът да се отбележи, че свободното използване в рамките на българския ЗАПСП се различава от възприетата в англосаксонското право доктрина за „справедливо ползване“ (*fair use*). Според нея при изследване на нарушения на авторско право нарушителят може да се позове, т.е. да оправдае определено ползване на обект на авторско право, със справедливо използване. За да се определи дали такова е налице, се взимат предвид четири основни критерия – (i) целта и начина на използването, включително дали това използване има търговски характер или е за образователни нужди, без получаване на печалба; (2) характера на ползването произведение; (3) количеството и качеството на използваната от защитеното произведение част, сравнена с това произведение като цяло; и (4) ефектът на използването върху съответния. С други думи, именно една форма на добросъвестността, в определени случаи служи като изключение от стриктната „безвиновна“ отговорност. Така англосаксонската правна система в известна степен остава отворена вратата за разглеждане на добросъвестното ползване. Факт е, че в последните години съдебната практика в държавите от англосаксонската система, все повече прибягва и разширява приложното поле на „справедливото ползване“²¹.

6. За отговорността при нарушени авторски права, в случаите на неправомерно ползване, добросъвестността е без значение. Така например, ако търговец използва произведение на фотографията в своята търговска дейност, без да знае, че същото е обект на авторско право, носителят на авторските права ще има право на обезщетение²². Без значение ще

²¹ П. Петров. Кратък поглед към разбирането на англосаксонската правна система по отношение на отговорността за нарушенията на авторски права, *Грамада*, 09.08.2019 http://gramada.org/кратък-поглед-към-разбирането-на-англ/#_ednref37

²² Решение № 547 от 06.03.2019 г. по т. г. № 5913/2018 г. на Софийски апелативен съд, Търговска колегия.

е фактът, че търговецът не е знаел, че използва обекта на авторско право, както и че нарушава правата на трето лице. Разбира се, тук следва да се отчете и фактът, че добросъвестността понякога може да надхвърли формите на виновна отговорност и да попадне в рамките на обективните критерии за професионална грижа. Така например фотографът ще е длъжен да направи възможното да открие собственика на правата спрямо обекта, който желае да ползва.

7. С развитието на цифровия пазар и виртуалните услуги въпросът за добросъвестността при нарушеното ползване на обекти на авторско право става все по-актуален. Съдържанието, което се качва на платформи като YouTube, Facebook, Twitter, често пъти е обект на авторско право, върху което определени субекти имат права. Това провокира подписването на Договорът за авторско право на СОИС от редица държави, администриран от Световната организация за интелектуална собственост (СОИС)²³. Като продължение в САЩ бе приет Законът за авторските права на цифровото хилядолетие²⁴. Според него гоставчиците на интернет услугите могат да се освободят от отговорност за нарушени авторски права от интернет потребителите, ако спазват определени насоки. Едно от изискванията към платформите е да осигурят възможност за носителите на авторски права, която се състои в това последните да сигнализират за нарушени авторски права, вследствие от което платформата е длъжна да премахне съответното съдържание. В изключително популярното дело, „Lenz v. Universal Music Corporation“²⁵, Стефани Ленц завежда иск срещу музикална корпорация, понеже последната е отпредила искане до YouTube, с цел да бъде свалено видео съдържание на бебе, танцуващо по песен, върху която има авторски права. Ищецът твърди, че ползването на произведението попада под изключение за разрешено свободно използване и самите действия на ответника всъщност са недобросъвестни. Случаят е интересен, защото намесва доктрината за добросъвестността през призмата

²³ Договор за авторско право на СОИС, Обн. 20.07.2007 г., ДВ., бр. 58/ 2007 г.

²⁴ Digital Millennium Copyright Act, Pub. L. No. 105-304, 112 Stat. 2860 (Oct. 28, 1998).

²⁵ Lenz v. Universal Music Corporation, 572 F. Supp. 2d 1150 (N.D. Cal. 2008).

на недобросъвестните действия на носителите на авторското право, упражняващи средства в търсене на своята защита. В този случай изглежда добросъвестното поведение е възприето като основополагащ критерий за поведение. Съдът е посочил, че носителите на авторско право, които изпращат нотификации за сваляне на съдържание, макар авторските им права да не са нарушени, всъщност не извършват нарушение, доколкото са водени вътрешното убеждение, че правата им са били нарушени. С други думи, ако носител на авторски права наистина смята, че правата му са нарушени, той може да подаде искане до платформата за сваляне на съдържание, във всеки случай, в който действията добросъвестно. Съответно в един от лимитираните случаи, в които добросъвестността има отношение към ползването на обекти на авторско право, тя във всеки случай може да послужи като оправдание за упражняване на правата на авторите/носителите на авторско право.

Темата с цифровия пазар е особено актуална и в рамките на ЕС, където гържавите членки вече следва да транспонират Директивата относно авторското право в цифровия единен пазар 2019/790/ЕО²⁶. С директивата значително се променя отговорността на интернет платформите. Основното правило е, че дори трето лице да предостави чрез платформата достъп до съдържание, което нарушава авторски права, отговорността за нарушението ще се носи от платформата²⁷. Въведени са изцяло нови критерии по отношение на възможностите за освобождаване от отговорност. Те най-общо се свеждат до следното:

- гоставчикът на услугите (платформата) да е положил всички възможни усилия за получаване на разрешение за публикация на произведението от носителя на авторски права;

²⁶ Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО.

²⁷ Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. = относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО, чл. 17.

- доставчикът на услугите (платформата) да е положил всички възможни усилия, за да гарантира липсата на конкретни произведения на авторско право, за които правоносителите са им предоставили съответната информация;
- е действал експедитивно, след като е получил гостатъчно обосновано уведомление от страна на правоносителите, за преустановяване на достъпа до или премахване на обектите и е положил максимални усилия за предотвратяване на бъдещето им качване.

Така, ако потребител използва съдържание с авторски права, които не са му отстъпени, отговорността за тези действия, ще се носи от онлайн доставчика на услуги, който дава платформа за споделяне на въпросното съдържание. Това изва да демонстрира, че тенденцията е в областта на авторското право добросъвестността да не бъде вземана предвид при определянето на отговорността и съответното обезщетение. Правото както в България, така и в международен план, се стреми да създаде свои конкретни правила, или с други думи, „собствена добросъвестност“, която се прилага за конкретните ситуации по отношение на нарушени авторски права. Знанието дали определено лице използва съдържание, което нарушава авторски права на правоносител, е без значение. Това е така, доколкото се разглежда един тип субективна добросъвестност – незнанието на собственика на платформата, че определени произведения се ползват неправомерно. Разбира се, доколко точно и кога добросъвестността се взема предвид, е въпрос за тълкуване, което не би могло да даде еднозначен отговор. Цитираните възможности за освобождаване от отговорност биха могли да бъдат погледнати през призмата на добросъвестното поведение, което именно се явява възможност за освобождаване от отговорност. Тук следва да се постави въпросът от гледна точка на добросъвестността като критерий за професионално поведение на доставчика, което оформя неговата обективна отговорност за предоставеното съдържание. Това означава, че трябва да намери механизъм за свалянето или ограничаването на съдържание, нарушаващо авторските права като професионален стандарт за поведение. При всички случаи правната уредба

се стреми да рамкира една собствена, авторскоправна добросъвестност, което е част от естественото развитие на правото на интелектуална собственост като цяло.

8. Тази специална обективна отговорност, е продуцирана най-вече от нематериалния характер на авторските права и на свойството убиквитет, което притежават обектите на авторско право. Убиквитетът представлява свойството на обектите на авторското право (и на интелектуалната собственост като цяло), същите да бъдат използвани без ограничение в броя на ползвателите, без ограничение в пространството²⁸. На база това свойство, се прави едно от основните разграничения между вещите и обектите на интелектуална собственост²⁹. Тази неограниченост на възможностите за ползването на обектите на авторско право, изисква по отношение на отговорността за нарушения, да се предвиди възможно най-висок праг. Затова едно добросъвестно поведение, не би могло да оправдае правомерно ползване на обект на авторско право поради факта, че на такова ползване ще могат да се позоват неограничен брой ползватели, в неограничен брой места, което не би било справедливо спрямо правоносителите.

9. Колкото и да са различни авторските права от вещните, на плоскостта на добросъвестността, те могат да бъдат съпоставени, без да се прави сравнение между съдържанието на самите права. Придобиването на движима вещ от неособственик е годно да направи приобретателя собственик, стига последният да е бил добросъвестен³⁰, т.е. да не е знаел, че праводателят няма право на собственост. За разлика от това, ползването на обект на авторско право, без разрешението на правоносителя, не е правомерно, независимо дали лицето упражняващо правата е било добросъвестно³¹. Така едно лице, което придобива движима вещ, която представлява

²⁸ Б. Неделчева. *Право на интелектуалната собственост*. Варна, Р.О.К., 2002, с. 8.

²⁹ Ж. Драганов. *Обекти на интелектуалната собственост*. София, СИВИ, 2016, с. 76.

³⁰ Закон за собствеността, Обн., ДВ, бр. 92 от 16.11.1951 г., чл. 78, ал. 1.

³¹ S. Balganes. *Copyright and Good Faith Purchasers*. *California Law Review*, 104, 2 (2016), 269 – 322.

обект на авторско право, от неособственик, който едновременно с това не е носител на авторско право, може да придобие собствеността върху вещта, но не и авторските права върху обекта на авторско право независимо дали е добросъвестен, или не. Софийски градски съд съвсем наскоро е разсъждавал в тази посока:

„В случая в процесните статии за автор са посочени други лица, поради което съдът приема, че тези физически лица са първопричината за нарушаването на авторските права на ищцата, защото са представили на издателя статиите с невярното твърдение, че те са техни автори. Според съда това обстоятелство не е основание за отхвърляне на иска за обезщетение, защото в нормата на чл. 95 ЗАПСП е уреден специален състав на обективна отговорност. При него обезщетението се дължи за имуществени и за неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена от правонарушението (всякога деликт), независимо от това дали издателят е знаел или не е знаел, че публикуваните от него статии са на чужд автор“³².

Друг удачен пример е този със закупуването/получаването на права върху фотографски снимки. Редица търговци закупуват изображения от сайтове, които гарантират, че отстъпват правата върху фотографиите и че са получили разрешение за това. Каква обаче би била ситуацията, при която уебсайт на търговец използва изображение, чиито права е закупило от трето лице, което обаче в действителност не е притежавало авторско право, което да отстъпи на търговеца? Както вече стана ясно, тази добросъвестност, няма да освободи търговеца от отговорност. Авторът/ носителят на авторски права върху изображението ще може с основание да насочи претенцията си към търговецът, който действа добросъвестно.

10. Добросъвестното поведение, не би могло да оправдае не само търговците, но и потребителите. Дигитализацията и цифровизацията на обществото са довели до етап, в който почти всичко, което потребителят ползва в ежедневието си, се съдържа под една или друга форма обект на авторско

³² Решение № 260133 от 25.01.2021 г. по т. г. № 2119/2019 г. на ТО VI-4 състав на Софийски градски съд.

право. Да предположим хипотетично, че потребител използва устройство – телефон, телевизор, компютър, автомобил и др., в което се съдържа софтуер, който по естеството си представлява произведение, а именно компютърна програма. Ако производителят при използването на софтуера е нарушил авторски права на трети лица, то чисто теоретично, това би означавало, че всеки потребител, който ползва устройството, всъщност извършва нарушение на авторско право. Тук е моментът да се отчете т.нар. „Доктрина за първата продажба“. Тя се свежда до това, че първата продажба или друга сделка, с която се прехвърля собствеността върху оригинала на произведението или на екземпляр от него, извършена от носителя на авторското право или с негово съгласие, води до прекратяване на правото на разпространение върху тях на тази територия³³. Правото на първата продажба обаче би се реализирало само доколкото авторските права върху обекта на продажбата са правомерно придобити. Във всеки друг случай отново би се стигнало до описаната хипотеза.

11. От изложеното може да се направи извод, че при ползването на обекти на авторско право е релевантно дали ползвателят е добросъвестен, или не, като това важи за почти всички случаи. От тук логично изниква въпросът дали правата на добросъвестните ползватели, в това число търговци и потребители, са балансирани спрямо правата на авторите и носителите на авторски и сродни права. Все повече зачестяват дискусии относно сблъсъка между необходимостта от защита на авторските права и ограничаването на други права, в това число и поставянето на добросъвестните ползватели в по-незадоволително положение. Трудно би могло да се даде заключение дали се касае за свъръхзащита на носителите на авторско право или пък за адекватна защита. При всички случаи, вратата за размисъл относно балансирането на правата е отворена. След като правото познава фигурите на добросъвестния владеец и добросъвестния купувач, не е невъзможно да се обособи и фигура на добросъвестен ползвател на обекти на авторско право. Категорично при едно та-

³³ Закон за авторското право и сродните му права, обн., ДВ, бр. 56 от 29 юни 1993 г., чл. 18а, ал. 1.

кова законодателно решение, следва да се действа предпазливо, като се отчете на първо място в каква степен ще бъдат нарушени интересите на авторите/ носителите на авторски права. Може би угаден вариант би бил такава фигура да се въведе поне по отношение на добросъвестните потребители в случаите, в които са получили необходимите гаранции от трети лица, независимо дали тези гаранции се окажат легитимни, или не.

Цитирани източници

Balganesh, S. Copyright and Good Faith Purchasers. *California Law Review*, 104, 2 (2016), 269 – 322.

Fitzmaurice, G. The General Principles of International Law considered from the Standpoint of the Rule of Law. *Collected Courses of the Hague Academy of International Law*. [online] http://dx.doi.org/10.1163/1875-8096_pplrdc_A9789028612921_01 First published online: 1957, [accesses 12 July 2022].

Goldstein, P., Hugenholtz, Bernt P. *International Copyright, Principles, Law and Practice*. 4th ed. Oxford, OUP, 2019.

O'Connor, J. F. *Good Faith in English Law*. Aldershot, Dartmouth, 1990.

Reinhold, S. Good Faith in International Law. *UCL Journal of Law and Jurisprudence* 2, 1 (2013).

Tetley, W. Good Faith in Contract: Particularly in the Contracts of Arbitration and Chartering. *Journal of Maritime Law and Commerce* 35 (4) (2004), p. 561, 563.

Драганов, Ж. *Обекти на интелектуалната собственост*. София, Сиби, 2016 (Draganov, Zh. *Obekti na intelektualnata sobstvenost*. Sofia, Sibi, 2016).

Недев, Д. Добросъвестността във вещното право – сравнителноправни бележки. *Актуални проблеми на правното регулиране на бизнеса*. София, ИК – УНСС, 2019 (Nedev, D. *Dobrosavestnostta vav veshtnoto pravo – sravnitelnopravni belezhki*. *Aktualni problemi na pravnoto regulirane na biznesa*. Sofia, 2019).

Петров, П. Кратък поглед към разбирането на англосаксонската правна система по отношение на отговорността за нарушенията на авторски права, *Грамага*, 09.08.2019

http://gramada.org/кратък-поглед-към-разбирането-на-англ/#_ednref37 (Petrov, P. Kratak pogled kam razbiraneto na anglo-saksonskata pravna sistema po otnoshenie na otgovornostta za narusheniyata na avtorski prava, *Gramada*, 09.08.2019 http://gramada.org/kratak-pogled-kam-razbiraneto-na-angl/#_ednref37).

Саракинов, Г. *Авторско право и сродните му права в Република България*. София Сибѝ, 2013 (Sarakinov, G. *Avtorsko pravo i srodnite mu prava v Republika Bulgaria*. Sofia Sibi, 2013).